

Henseende at have frie Foreninger, at oprette saadanne, og at kalde dem „Laug“, dersom de have Lykt dertil, men ogsaa at benævne dem med hvilket andet Navn de maatte foretrække. Dette er jo imidlertid et mindre væsentligt Spørgsmaal. Hovedspørgsmaalet for mig, og, hvad der ogsaa er udtalt af et Par af de foregaaende Talere, Hovedspørgsmaalet for Alle ved denne Sag er vistnok dette: om man paa eengang skal aldeles opgive enhverformhelt Prøve i de Sag, hvori man hidtil har havt saa bekvemlige, saa vanskelige og saa omfattende Prøver, og i den Henseende maa jeg ogsaa strax vedkjende mig den Mening som min, at det ikke er rigtigt paa eengang aldeles at have disse Prøver. Jeg er fuldkommen enig i det aldeles Forkastelige i at beholde de nærværende Prøver, thi de ere altfor vanskelige og bekvemlige, og desuden høre de Arbejder, der ved dem skulle præstere, til en svunden Tid, idet de Gjenstande, der forfærdiges, ikke længere bruges, saa at altsaa baade Arbejdet og de Bekostninger, der ere anvendte til Materialet, ere spildte for den Bedkommende, naar han har aflagt Prøven. Tilslige fordrer disse Prøver en saa lang Tid, at kun den mere formuende Svend kan tænke paa at blive Mester, idetmindste i adskillige Haandværker. Det er saaledes, som sagt, langt fra, at jeg tænker paa at vedligeholde slige Prøver; jeg holder derimod paa, at det af flere Grunde er rigtigt, i de Sag, hvori der hidtil er aflagt Prøve, fremdeles at beholde en let Prøve, der ikke medfører nogen Bekostning. Jeg er meget langt fra, som den foregaaende Taler, at ville tænke mig, at disse Prøver skulde medtage 3, 4 eller 6 Uger; jeg tænker mig, at de i det Høieste maatte kunne tilendebringes paa ligesaa mange Dage. Den ærede Taler meente ogsaa, at der skulde være uomgængelig fornødne Bekostninger forbundne dermed. Jeg seer virkelig ikke, hvilke disse Bekostninger skulde være, naar man ikke vil tale om nogle saa Mark; jeg har idetmindste tænkt mig baade Arbejde og Bekostning meget ringe. Hovedsagen, hvorfor jeg mener, at man skal beholde disse Prøver, er den Omstændighed, at det vil være til Betryggelse for de mindre Haandværkere; det vil Ingen kunne

nægte. Ingen vil, hvor stærkt han endog paa staar det Modsatte, kunne overbevise dem, der have nogen Erfaring i de mindre Forhold, om, at det er urigtigt, naar man siger, at de mindre Haandværkere, naar der indføres fuldstændig Næringsfrihed uden nogen Prøve, ville blive reducerede fra selvstændige Haandværkere til simple Arbejdere under formuende Arbejdsherrer, hvad de derimod ikke udsættes for, naar det bestemmes, at Enhver, der vil give sig af med et Haandværk, skal have saa meget Kjendskab dertil, at han kan aflægge en saadan mindre Prøve som af mig antydet.

Der er to store Hovedspørgsmaal, der fremstille sig ved denne Sag, nemlig: under hvilken Tilstand der vil kunne produceres meest, og under hvilken Tilstand den største Deel af den arbejdende Befolkning vil bestinde sig bedst. Under en fuldstændig Næringsfrihed kan man vistnok med Rette sige, at der vil blive produceret meest; men jeg troer paa den anden Side, at man med ligesaa stor Ret kan sige, at kun den mindre Deel af den arbejdende Befolkning derved vil bestinde sig bedst, idet den vil blive nødt til at høre sig under den enkelte Arbejdsherre, der har det i sin Magt at indskrænke det Udbytte, den simple Mand skal have af sit Arbejde, til saa Lidet, at han mangen Gang næppe kan opholde Livet derved. Imidlertid skal man ligesaa lidt tabe det ene Hensyn af Sigte som det andet; man skal see, hvorledes det lader sig gøre at forene begge disse Hensyn. Der er en Digter, som saa rigtig har sagt, at det Land er lykkeligst, hvor „Saa har formet og Færre forlidi“, og det er, for dog at gøre Noget til, at en saadan Tilstand fremdeles kan vedligeholde sig heri Landet, at jeg hovedsagelig endnu holder paa saadanne Prøver, som jeg har antydet. — Men for de ærede Medlemmer af Thinget, der af dette Hensyn ikke skulle ville gaae med i at optage Bestemmelser i Udskæft om saadanne Prøver, for dem mener jeg er der andre Hensyn, som maatte bringe dem dertil. De fleste ere villige til at indrømme, at man bør sørge for, at der bliver en Overgangsperiode. Naar jeg taler om en Overgangsperiode, saa kommer jeg til at berøre de Adresser, som allerede de foregaaende Talere have berørt, og jeg skal